

6. Ushinskiy, K. D. (1983). Pro narodnist' u hromads'komu vykhovanni. [On the Nationality in Public Education]. Kyiv.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

СКЛОВСЬКИЙ Ігор Зіновійович – доктор філософських наук, доцент, професор кафедри суспільних наук, інформаційної та архівної справи Центральноукраїнського національного технічного університету.

Наукові інтереси: історія філософії.

СКЛОВСЬКА Олена Іванівна – кандидат історичних наук, доцент кафедри профпедагогіки та суспільних наук Льотної академії національного авіаційного університету.

Наукові інтереси: історія філософії.

АКСЬОНОВА Віра Ігорівна – кандидат філософських наук, доцент, докторант кафедри філософії, соціології, менеджменту соціокультурної діяльності державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Наукові інтереси: історія філософії.

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

SKLOVSKY Igor Zinov'evich – Doctor of Philosophical Sciences, Associate Professor, Professor, Department of Social Sciences, Information and Archives of the Centralukrainian National Technical University.

Circle of scientific interests: history of philosophy.

SKLOVSKA Elena Ivanovna – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor Pripadajuci and Social Sciences Flight Academy of National Aviation University.

Circle of scientific interests: history of philosophy.

AKSENOVA Vera Igorevna – Candidate of Philosophical Sciences, Associate Professor, Doctoral Candidate of the Department of Philosophy, Sociology, Management, Social and Cultural Activities of the State Institution «South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushinsky».

Circle of scientific interests: history of philosophy.

Дата надходження рукопису 12. 02. 2018 р.

Рецензент – д.п.н. професор М. В. Анісімов.

УДК 378,147:001.895:811.161.2

ДЕМЕШКО Інна Миколаївна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка e-mail: demeshkoim@gmail.com

МОЖЛИВОСТІ, ПРОБЛЕМИ Й ПЕРСПЕКТИВИ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИКЛАДАННІ КУРСУ «ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ»

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Динамічний розвиток суспільства, прискорення технологічних, інформаційних, соціальних та інших відтворювальних процесів стають причиною того, що сучасні тенденції навчання вимагають ґрунтовного перегляду навчального процесу у вищих навчальних закладах України. На нашу думку, під освітніми технологіями у вищій школі слід розуміти систему наукових і філологічних знань, а також методів і засобів, що використовуються для створення, збору, передачі, збереження й обробки інформації в предметній галузі вищої школи. Безумовно, розуміння і реалізації проблеми інформатизації вищої освіти полягає в тому, що в результаті повинна бути досягнута глобальна раціоналізація інтелектуальної діяльності в суспільстві за рахунок використання нових інформаційних технологій з метою підвищення ефективності і якості підготовки фахівців до рівня інформаційної культури, досягнутого в

розвинутих країнах. Інноваційні процеси, які охопили сучасне суспільство, поступово впроваджуються й у вищих навчальних закладах. Систематично здійснюється перехід освіти до якісно нового стану, оскільки інновації в освіті вважаються процесом творення, запровадження та поширення в освітній практиці нових ідей, засобів, педагогічних та управлінських технологій, у результаті яких підвищуються показники досягнень структурних компонентів процесу технологізації навчання. Беззаперечним є той факт, що динамізм глобальних змін у світі, перетворення в суспільстві потребують певних змін у системі освіти, принципах і методах її організації, розробки інноваційних процесів, технологій навчання, зокрема у викладанні теоретичних курсів на філологічних факультетах ВНЗ. Інноваційне навчання пов'язане з переглядом процесу набуття знань, розробкою нового стилю навчання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Як відомо, основою інноваційного

процесу є процес створення й освоєння нововведення, що починається з фундаментальних досліджень, спрямованих на отримання нових наукових знань. Вивчення, аналіз і систематизація наукових публікацій показують, що проблемам інноваційної діяльності в освітній галузі займалися зарубіжні і вітчизняні фахівці: В. І. Бондар, Л. Водачек, Л. І. Даниленко, В. І. Загвязинський, Н. В. Кошечко, В. Ротвелл, Г. О. Сиротинко, Н. Р. Юсуфбекова та ін. Проте деякі аспекти залишаються не дослідженими, а дані публікації створюють умови для генерації нових рішень за визначеною проблематикою. Т. С. Яровенко зазначає, що інновація є результатом інноваційного процесу, який визначається як процес використання нововведення, що пов'язаний з його одержанням, відтворенням і реалізацією; інноваційними процесами в галузі освіти будуть процеси пошуку інноваційних ідей; створення (розробки) інноваційних продуктів у педагогічній науці та в системі освіти; їхнє сприйняття соціально-педагогічним співтовариством та системою освіти в цілому (завдяки теоретичній, методичній, психологічній підготовці учасників); освоєння – засвоєння й застосування (упровадження в практику завдяки розробленню відповідних рекомендацій); поточне використання; оцінювання продуктивності й ефективності та подальше поширення [5]. Підтримуємо думку Л. Я. Малюти, що «інноваційний процес починається з фундаментальних, суто теоретичних досліджень, спрямованих на одержання нових наукових знань і виявлення найістотніших закономірностей» [4]. Одним з інноваційних підходів, здатним формувати активну, творчу, самодостатню особистість, виступає інтерактивне навчання, яке реально забезпечує перехід від педагогіки знань до розвивальної, до опанування студентами умінь і навичок, саморозвитку особистості. Під час інтерактивного навчання студент стає суб'єктом навчання, відчуває себе активним учасником на занятті і власної освіти й розвитку зокрема. Це забезпечує внутрішню мотивацію навчання, що сприяє його ефективності. Завдяки ефекту новизни та оригінальності інтерактивних методів при правильній їхній організації зростає інтерес, зацікавленість до процесу навчання. Інтерактивні методи навчання є частиною особистісно-зорієнтованого навчання, оскільки сприяють соціалізації особистості, себе як частини колективу, своєї ролі і потенціалу [3].

Мета статті – висвітлити досвід використання інноваційних процесів і технологій у викладанні курсу «Інформаційно-аналітична діяльність» для студентів

філологічних факультетів ВНЗ.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інформаційний підхід до інформаційно-аналітичної діяльності дозволяє трактувати її в якості комплексної інформаційної діяльності, що застосовує засоби та методи науково-інформаційної діяльності та інформатики. Теоретичною базою інформаційної складової інформаційно-аналітичної діяльності є головні положення науково-інформаційної діяльності та наукової інформатики. Інформаційна діяльність охоплює всі галузі науки, освіти, виробництва, а також економіку, політику, культуру, техніку, природознавство тощо. Вона є складовим елементом людського життя.

Механізми інноваційного розвитку сучасної вищої освіти ґрунтуються на таких концептуальних положеннях як: культивування інтересу до нововведень, створення творчої атмосфери, соціокультурних та економічних умов для сприйняття і дієвості нововведень у ВНЗ, накопичення інноваційних ідей у постійно діючих пошукових та експериментальних освітніх середовищах, інтеграція найбільш перспективних інноваційних проектів у реально діючі педагогічні системи. Сучасні інноваційні педагогічні технології характеризуються тим, що: 1) збагачують навчальний процес за рахунок упровадження активних, аналітичних і комунікативних способів навчання та представлення викладачів і студентів про освітню діяльність; 2) забезпечують високий рівень навчально-виховного процесу; 3) формують компетентність майбутніх фахівців; 4) забезпечують становлення аналітичних, організаційних, проектних, комунікативних навичок; 5) розвивають здібності до прийняття правильних рішень у нестандартних ситуаціях; 6) формують уміння будувати власні освітні програми; 7) є ресурсом для зміни змісту освіти й структури начального процесу відповідно до міжнародних вимог; 8) підвищують показники досягнень процесу технологізації навчання; 9) орієнтовані на стимулювання творчого потенціалу.

Мета навчальної дисципліни – надання студентам теоретичних основ аналітики й практичних навичок реалізації інформаційно-аналітичної діяльності. Основні завдання курсу: 1) розкриття процесів і розвитку інформаційно-аналітичної діяльності; 2) визначення методологічних аспектів інформаційно-аналітичної діяльності; 3) засвоєння основних методів аналітики; 4) розкриття покрокової реалізації інформаційно-аналітичної діяльності; 5) характеристика джерельної бази інформаційно-аналітичної діяльності;

6) визначення критеріїв оцінки інформації в інформаційно-аналітичній діяльності; 7) розкриття видів інформаційних записів та шляхів вироблення інформаційних продуктів на задоволення цих запитів; 8) визначення основних етапів організації роботи суб'єктів інформаційно-аналітичної діяльності; 9) розкриття напрямів інформаційно-аналітичної діяльності.

Під час викладання даного курсу необхідним є поєднання новітніх підходів до науково-методичного забезпечення навчальних фахових дисциплін, зокрема курсу «Інформаційно-аналітична діяльність» із традиційною методикою, використання мультимедійних засобів, індивідуальних навчальних проектів, удосконалення системи контролю знань, умінь і навичок студентів. Захист проекту здійснюється у вигляді конференції, на якій кожен студент доповідатиме результати своїх досліджень. Метод проектів як сучасна педагогічна технологія разом із традиційними методами навчання є найбільш продуктивним, оскільки він у поєднанні з іншими технологіями навчання здатний розв'язати завдання поступового формування й подальшого розвитку самостійного мислення студентів, володіння певними інтелектуальними, творчими та комунікативними вміннями, також передбачає роботу студентів з відбору мовного матеріалу і важливість представлення результатів.

Особливим видом інтелектуальної діяльності, характерними рисами якого є самостійний пошук необхідної інформації, її творче перетворення в матеріалізований продукт (реферат, стендову доповідь, мультимедійну презентацію тощо) є проектна діяльність. Під терміном «проект» розуміються вид пізнавальної діяльності та її результат, що характеризуються такими ознаками: 1) наявність соціально значущого завдання; 2) орієнтованість на дію (планування дій для розв'язання проблеми); 3) самоорганізація студентів; 4) робота в команді; 5) ситуативна спрямованість, співвідносність з реальним життям; 6) пошук інформації, яка потім буде оброблена й осмислена; 7) цілісність (проект розглядається як ціле); 8) орієнтованість на продукт, результат; 9) презентація кінцевого продукту [6]. Проектна методика має прагматичну спрямованість на результат, який можна отримати при розв'язанні тієї чи тієї практично або теоретично значущої проблеми. Цей результат можна побачити, осмислити, застосувати в практичній діяльності.

Серед основних вимог, як стверджує О. П. Буйницька [1], до використання проектного методу доцільно виділити такі: 1) наявність значущої в дослідницькому або

творчому плані проблеми чи задачі, для розв'язування якої потрібні інтегровані знання й дослідницький пошук; 2) практична, теоретична, пізнавальна значущість передбачуваних результатів; 3) самостійна (індивідуальна, парна, групова) діяльність студентів; 4) визначення кінцевої мети проектів (спільних чи індивідуальних); 5) визначення базових знань із різних галузей, необхідних для роботи над проектом; 6) використання дослідницьких методів: визначення проблеми, дослідницьких завдань, висунення гіпотез щодо їх розв'язування, обговорення методів дослідження, оформлення кінцевих результатів, аналіз отримання даних, підведення підсумків, коригування, висновки (використання в ході спільного дослідження методів «мозкового штурму», круглого столу, статистичних методів, творчих звітів, перегляду); 7) результати виконаних проектів мають бути відповідно оформлені. Узагальнюючи, можна сказати, що мета проектного методу, що розглядається, полягає у формуванні в студентів навичок самостійного мислення й навчальної автономії, а завданням є покращення комунікативних, інформаційних умінь і універсальних навчальних дій.

Особливу увагу при проектуванні інноваційних педагогічних технологій необхідно приділяти чіткості й визначеності фіксації результатів, наявності критеріїв їхнього досягнення, покроковій і формалізованій структурі діяльності [6]. На основі матеріалів дослідження та практичного досвіду викладання курсу «Інформаційно-аналітична діяльність» при підготовці майбутніх учителів-словесників у вищій школі, з'ясовано, що особливо важливим є застосування в навчальному процесі поряд з традиційними інноваційних технологій, форм і методів навчання, спрямованих на якісне засвоєння знань, умінь і навичок студентами, розвиток їхньої розумової діяльності, стимуляція творчої активності студентів, виявлення умінь та навичок критичного осмислення проблем, набуття досвіду самостійного опрацювання навчального матеріалу, пошукової роботи, набуття якостей, які стануть у нагоді в професійній діяльності. У викладанні курсу необхідно враховувати ідеї антропоцентричної наукової парадигми, орієнтованої на особистість студента з його комунікативними та пізнавальними потребами, актуалізувати в сучасній мовній освіті культуро-орієнтовані підходи до навчання мови.

Дистанційна робота підвищує ефективність самостійної роботи, дає нові можливості для творчості, знаходження й закріплення професійних навичок, викладач

має змогу застосовувати й реалізовувати нові форми й методи навчання, застосовуючи свою концепцію й моделювання мовних явищ і процесів. Тому необхідно вдосконалювати й розвивати нові форми й методи дистанційного навчання й контролю за виконаннями видами роботи. До найважливіших напрямків переходу до дистанційної освіти відносять фундаменталізацію освіти, реалізацію концепції випереджальної освіти, використання методів інноваційної й розвивальної освіти на основі застосування перспективних інформаційних технологій, підвищення доступності якісної освіти шляхом розвитку системи дистанційного навчання і засобів інформаційної підтримки навчального процесу сучасними інформаційними й телекомунікаційними технологіями.

Застосування нових технологій, використання оновлених навчальних матеріалів, нових методів навчання робить дистанційну освіту загальнодоступною. Завдяки дистанційному навчанню надається навчальний матеріал студенту, контролюється успішність студента; забезпечується інтерактивна співпраця викладача й студента; доповнюється курс новою інформацією. Дистанційна освіта розширює та оновлює роль викладача, робить його наставником-консультантом, який координує пізнавальний процес, постійно удосконалювати ті курси, які він викладає, підвищувати творчу активність і кваліфікацію відповідно до нововведень та інновацій. Нові електронні технології дозволяють забезпечити активне залучення студентів у навчальний процес, скерувати, спрогнозувати, актуалізувати навчальні питання, теоретичні проблеми.

Навчальний час студентів за циклами дисциплін розподіляється на дисципліни циклу фундаментальної, соціально-гуманітарної, природничо-гуманітарної, загальноекономічної і професійної підготовки. Студенти ОР Магістр набувають такі компетенції: знання й розуміння: знання про структуру курсу, основні поняття, термінологічна база; базові знання з інформаційно-аналітичної діяльності, у галузі сучасних інформаційних технологій та інтернет-технологій в освіті й науці; знання сучасних технологій організації навчального процесу й оцінки досягнень знань студентів на різних етапах навчання. Викладачеві необхідно досягти осмисленого засвоєння теоретичного матеріалу студентами й застосування знань на практиці. Застосування знань і розуміння: навички самостійної науково-дослідної діяльності; здатність зіставляти сучасні наукові концепції з власними лінгвістичними дослідженнями для розв'язання актуальних завдань; здатність творчо й критично осмислювати інформацію для розв'язання

науково-дослідницьких завдань у галузі професійної діяльності; уміння самостійно аналізувати, інтерпретувати й репрезентувати результати науково-дослідних та практичних робіт; навички самостійно формулювати й розв'язувати завдання, пов'язані з використанням мови в освіті, комунікації та управлінні; уміння орієнтуватися на здобутки сучасних української та світової лінгвістичної науки; аналізувати, зіставляти, групувати факти мови, використовувати методи відповідного лінгвістичного опису; перенесення системи наукових філологічних знань у площину навчального предмета філології, здійснення структурування навчального матеріалу; уміння вести наукову полеміку; аналізувати сучасні напрями, концепції; навички користування різними методами й формами навчання, інноваційними прийомами керівництва науковою, навчальною, суспільною, творчою діяльністю колективів; уміння використовувати новітні освітні технології, сучасні технічні засоби навчання; формування науковий світогляд молоді, уміння аналізувати інноваційні процеси, формування навичок критичного мислення при створенні інноваційних проєкцій, використання методики проєктної технології в навчальному процесі з використанням ІКТ; володіння комунікативними та мовними нормами, уміння використовувати їх при розв'язанні професійних завдань; комунікативною компетенцією при викладанні української мови; використовувати принципи науковості, послідовності, системності, диференціації, інтегрованості, міжпредметних зв'язків, комплексного підходу та критичного мислення.

Магістранти працюють за навчальним посібником викладача «Інформаційно-аналітична діяльність» [2]. У викладанні даного курсу необхідним є поєднання новітніх підходів до науково-методичного забезпечення навчальних фахових дисциплін з традиційною методикою, використання мультимедійних засобів, індивідуальних навчальних проєктів, удосконалення системи контролю знань, умінь і навичок студентів. У кінці курсу студенти захищають індивідуальні навчально-дослідницькі завдання (ІНДЗ), проєкти, готують презентації. ІНДЗ включають такі елементи наукового дослідження: практична значущість, комплексний підхід до розв'язання поставленого завдання, використання сучасних теоретичних методологій і наукових розробок, досліджень за даною темою, застосування творчого підходу, відбиття власного бачення розв'язання поставленого завдання. Магістр філології має здатність на основі ключових та фахових компетентностей, інноваційних

педагогічних технологій у навчальній та професійній діяльності забезпечувати знання та вміння, взаємопов'язані з ціннісними установками студента, формувати життєві компетентності, необхідні для успішної самореалізації в житті, навчанні та праці.

Досить ефективним є використання кейс-методу при вивченні курсу «Інформаційно-аналітична діяльність», який спрямований на формування творчого та критичного мислення. Цей метод сприяє розвитку креативності, впевненості в собі, цілеспрямованості; формує навички роботи в групі, комунікативної культури, здатність до конкурентноспроможності, готовності взяти на себе відповідальність за результати власного аналізу ситуації й за роботу всієї групи; формує соціально активну й життєво компетентну особистість, здатну до саморозвитку, самовдосконалення й самореалізації.

При вивченні курсу «Інформаційно-аналітична діяльність» очікувані такі результати: 1) вільне володіння теоретичним матеріалом; 2) уміння використовувати набуті знання на практиці; 3) з'ясування актуальних і проблемних питань курсу; 4) уміння подавати висновки у вигляді схем, узагальнювальних таблиць; 5) презентація. Підсумки практичного заняття. 1. Самооцінка та самоаналіз роботи. 2. Рефлексія. 3. Заключне слово викладача (аналіз роботи кожного студента, відзначаючи найактивніших, і вказує на недоліки, якщо такі є). 4. Оцінювання (аргументується й коментується).

У розвитку особистості майбутнього фахівця важливе значення належить формуванню позитивних мотивів і дієвих цілей, оскільки вони – важливі детермінанти діяльності. В умовах гуманізації освіти існуюча теорія та технологія навчання мають бути спрямовані на формування висококваліфікованого спеціаліста, усебічно розвиненої особистості, здатної працювати в умовах сьогодення, визначати власну стратегію поведінки, бути спроможним до саморозвитку, самореалізації.

Висновки та перспективи подальших розвідок напряму. На сучасному етапі суспільством висуваються нові вимоги до системи освіти, форм, методів, принципів навчання, що сприятиме на якісно новому рівні підготувати студентів до майбутньої трудової діяльності, а досягти високих результатів у навчальному процесі можна шляхом взаємодії традиційних та інноваційних процесів у викладанні теоретичних курсів на філологічних факультетах ВНЗ. Фахівець, який має кваліфікацію магістра філології, професійно демонструє своє розуміння сучасної наукової картини світу,

концептуальні знання зі спеціальності на рівні новітніх досягнень науки й техніки. Застосування інноваційних педагогічних процесів і технологій є однією з умов якісної підготовки майбутнього фахівця. Перспективи подальших досліджень убачаємо в подальшому застосуванні інноваційних процесів і технологій, знаходженні нових дієвих методів викладання теоретичного курсу, використанні проектного методу, кейс-методу у взаємодії з традиційними методами навчання під час викладання курсу «Інформаційно-аналітична діяльність» для студентів філологічних факультетів ВНЗ.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Буйницька О. П. Інформаційні технології та технічні засоби навчання / О. П. Буйницька. – Кам'янець-Подільський: ПП Буйницький, 2009. – 100 с.
2. Демешко І. М. Інформаційно-аналітична діяльність: навч. посіб. [2-е вид., випр. і доп.]. – Кіровоград: ФОП Александрова М. В., 2016. – 300 с.
3. Кошечко Н. Інноваційні освітні технології навчання та викладання у вищій школі / Н. Кошечко // Педагогіка. – 2015. – № 1. – С. 35–38.
4. Мalyuta Л. Я. Особливості моделювання інноваційних процесів на підприємстві [Електронний ресурс] / Л. Я. Мalyuta. – Режим доступу: <http://www.pu.if.ua/depart/Finances/resource/file/36iprik/2012-2/>
5. Яровенко Т. С. Види інновацій в освіті та їх класифікація [Електронний ресурс] / Т. С. Яровенко. – Режим доступу: <http://vestnikdnu.com.ua/archive/201264/yarovenko.html>
6. Шевченко М. В. Проектний метод як сучасний спосіб викладання іноземної мови професійного спрямування у вищій школі [Електронний ресурс] / М. В. Шевченко. – Режим доступу : <https://www.confesp.fl.kpi.ua/node/1066>

REFERENCES

1. Buynitska, O. P. (2009). *Informatsiyni tehnologiyi ta tehniczni zasobi navchannya*. [Information technology and technical means of training]. Kam'yanets-Podilskiy.
2. Demeshko, I. M. (2016). *Informatsiynno-analitchna diyalnist: navch. posib. [2-e vid., vipr. i dop.]*. [Informational and analytical activity]. Kirovograd.
3. Koshechko, N. (2015). *Innovatsiyni osvitiyni tehnologiyi navchannya ta vikladannya u vischiy shkoli*. [Innovative educational technologies for learning and teaching in high school]. Kyiv.
4. Malyuta, L. Ya. (2012). *Osoblivosti modelyuvannya innovatsiynih protsesiv na pidpriemstvi [Elektronniy resurs]*. [Features of simulation of innovative processes at the enterprise]. – Rezhim dostupu : <http://www.pu.if.ua/depart/Finances/resource/file/ZbIrnk/2012-2/>

5. Yarovenko, T. S. (2012). *Vidi innovatsiy v osviti ta yih klasifikatsiya [Elektronniy resurs]*. [Types of innovations in education and their classification]. – Rezhim dostupu: <http://vestnikdnu.com.ua/archive/201264/yarovenko.html>

6. Shevchenko, M. V. (2010). *Proektniy metod yak suchasniy sposib викладання inozemnoyi movi profesijnogo spryamuvannya u vischiy shkoli. [Elektronniy resurs]*. [Project method as a modern way of teaching a foreign language of professional guidance in higher education]. Rezhim dostupu: <https://www.confesp.fl.kpi.ua/node/1066>

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ДЕМЕШКО Інна Миколаївна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української

мови Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: методика навчання теоретичних курсів у вищій школі, удосконалення професійної підготовки майбутніх учителів-філологів.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

DEMESHKO Inna Mykolayivna – Candidate of Philological Sciences, Associate Professor of the Department of Ukrainian Language of the Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University.

Circle of scientific interests: a methodology for teaching theoretical courses in higher education, and improving the training of future teachers of philology.

Дата надходження рукопису 10. 01. 2018 р.

Рецензент – д.п.н. професор Т. Б. Стратан-Артишкова.

УДК 364/002.1

ІСАЧЕНКО Вікторія Павлівна –

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
e-mail: viki.isachenko@gmail.com

ГОНЧАР Інна Григорівна –

кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
e-mail: gigonchar@gmail.com

ВЕДЕННЯ ВИПАДКУ У СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ: АКТУАЛЬНІ МЕТОДИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ДОКУМЕНТУВАННЯ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. В період економічної та політичної нестабільності, в час, коли Україна зіткнулася з проблемою вимушених переселенців, надзвичайно важливого значення набуває робота соціальних служб, надання ефективних послуг клієнтам, використання інноваційних методів на партнерських засадах. Діяльність соціальної служби спрямована на вирішення проблем, які блокують чи мінімізують ефективність життєдіяльності особистості в різних ролях. Сьогодні на вирішення поставленого завдання існує значна кількість моделей та технологій соціальної роботи, проте однією із ключових можна вважати ведення випадку. Ця технологія дає змогу найбільш ефективно використати ресурси для отримання оптимального результату.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Як і більшість моделей соціальної роботи ведення випадку виникло за рубежом.

Одними із перших, хто сформулював зміст і визначив сутність моделі, були американські науковці С. Дойл, М. Річмонд та ін. У вітчизняній літературі характеристика ведення випадку знаходить своє відображення у працях Н. Гусак, І. Звереві, Н. Кабаченко, З. Кияниці, В. Кузьмінського, В. Назарук, К. Савчук, О. Савчук, Л. Скоропада, Л. Чорній та ін. Водночас, до сьогодні залишаються не визначеними методи, які можна використати на кожному з етапів ведення випадку, мало розкрито особливості документування цього процесу.

Мета статті – охарактеризувати особливості документування ведення випадку та підібрати методи актуальні для кожного етапу.

Виклад основного матеріалу. Вedenня випадку є інтегруючою та політехнологічною моделлю, адже використовується в медичній, психологічній, адвокатській практиці та застосовує ряд інших технологій: оцінку потреб,